

Verslag gesprek Omgevingsdienst IJsselland 23 september 2024

Jurjen Bos (directiesecretaris Omgevingsdienst), Lykle Bruinsma (accounthouder Omgevingsdienst gemeente Zwolle), Theo Peenstra (raadsrapporteur), Mara Zweers (griffie)

Terugblik

Voor de zomer is een gesprek gevoerd over de zaak rondom de klokkenluider, dit is afgehecht. Huis voor Klokkenluiders heeft het dossier recent helemaal afgesloten.

Ontwikkeling ODIJ

De afgelopen periode zijn binnen en met de ODIJ veel gesprekken gevoerd over de transitie naar de 'robuuste organisatie'.

Het Rijk heeft vastgesteld dat bijna alle landelijke omgevingsdiensten te kwetsbaar, niet robuust zijn (m.u.v. 3 van de 28). Bijvoorbeeld te weinig vergunningverleners waardoor termijnen niet gehaald worden en te weinig milieu-inspecteurs om milieurisico's te verkleinen/voorkomen. Dus allerlei redenen om de robuustheid te versterken. Afgelopen voorjaar is een plan van aanpak door de ODIJ gemaakt. Er is 14 miljoen uit bijdragen van gemeentes, maar beeld is dat robuustheid 16-17 miljoen vraagt.

Centrale vraag in onderzoek naar versterking robuustheid: waar zitten de risico's, waar kan het echt fout gaan of kwetsbaar worden?

Hier komen 3 mogelijke richtingen uit:

1. Fusie/samengaan met een andere dienst. Blijkt echter ingewikkeld en op dit moment is geen logische partner gevonden. Het gesprek is gevoerd met aangrenzende diensten en dan blijkt ook dat ODIJ aan de onderkant zit, dus zelf een minder aantrekkelijke partner is. Vraag is ook hoe groot de dienst kan zijn om nog effectief te zijn.
2. Meer taken en betere dienstverlening, meer financiering. Groeien door meer te investeren. Dusdanig opwaarderen dat ODIJ op 1 april 26 voldoet aan de robuustheid. Kijken naar taken en deze opplussen; meer controles en meer mensen.
3. Groeimodel: We erkennen dat we heen moeten bijtrekken, robuuste dienst is nodig (in lijn met Commissie Van Aartsen). Maar wel met eigen fasering en pad. ODIJ is per 1 april 2026 nog niet klaar en we accepteren langer dat we nog niet voldoende robuust zijn, met de daarmee gepaard gaande risico's.

Ad 3. Wijze van omgang kabinet met dit vraagstuk was even ongewis. Maar stip op de horizon van de staatssecretaris blijft 1 april 2026 en dat is ook te verklaren omdat vraagstuk al jaren speelt. De staatssecretaris zal OD's aanspreken bij onvoldoende voortgang. Deze deadline is voor ODIJ alleen al qua personeelsbezetting een grote uitdaging (niet reëel). Wellicht wordt dus de keuze om hier geleidelijk naartoe te groeien. Met het risico dat de staatssecretaris ingrijpt via een AMvB om op te schalen of te fuseren.

Alle scenario's gaan uit van groei en dus ook van hoger budget. Is ook onvermijdelijk want er zijn meer controles nodig om aan plichten en eisen te voldoen, er is op dit moment achterstand. Het is nog niet bekend wat dit specifiek voor Zwolle financieel zal betekenen, gaat mogelijk richting aantal tonnen om te kunnen voldoen aan basis kwaliteitsniveau en basis robuustheid.

Aantal gemeenten heeft het in bepaalde jaren financieel zwaar (ravijnjaar). Dus ook bezien hoe de besluitvorming elders gaat lopen. Het rijk wil 7 miljoen bij de koepel van OD's neerleggen om de transities mogelijk te maken/te begeleiden, maar er komt dus geen structureel geld. De ontwikkeling van de OD's is voorheen ook gesteund door het IBP waarin ook VNG vertegenwoordigd was.

Besluitvormingsproces

De voortgang is onlangs in het DB besproken, 10 oktober in het AB.

Komend november volgt een raadsbrede bijeenkomst waar e.e.a. praktisch en duidelijk wordt toegelicht, inclusief de kosten.

Er is met enkele raadsleden en griffiers gesproken over hoe ODIJ als GR de raden en staten zo goed mogelijk kwalitatief en kwantitatief kan bereiken. Bij voorkeur niet slechts op papier. Dus wens is om raden en staten in november m.b.v. animatie en video laten zien:

- a. wat ODIJ doet en waarom,
- b. wat het probleem is ten aanzien van de robuustheid en welke oplossingen daar mogelijk zijn,
- c. hoe relevante stakeholders hierover denken.

Vervolgens wordt dat beschikbaar gemaakt voor raden en staten en daarna volgt een digitale sessie om hierover vragen te stellen en te reageren.

Het AB dient voor eind jaar, 19 december, al een principe besluit te nemen, i.v.m. deadline rijk. Consequenties van deze besluitvorming zullen landen in de kaderbrief. Deze wordt medio februari gezamenlijk met kaderbrieven van VRIJ en GGD aangeboden. In 1 stijl zodat het makkelijker leesbaar en toegankelijk is. Dit loopt vooruit op de ontwerpbegroting die in april voor zienswijze wordt voorgelegd aan raden en staten en op de Perpectiefnota.

In de periode tussen november en besluitvorming voor de zomer kunnen de raden op verzoek nog meer/anders geïnformeerd worden.

Volgend overleg

ODIJ informeert griffie over de planning en radenbijeenkomst.

Vervolgafpraak wordt gepland voor maart of april